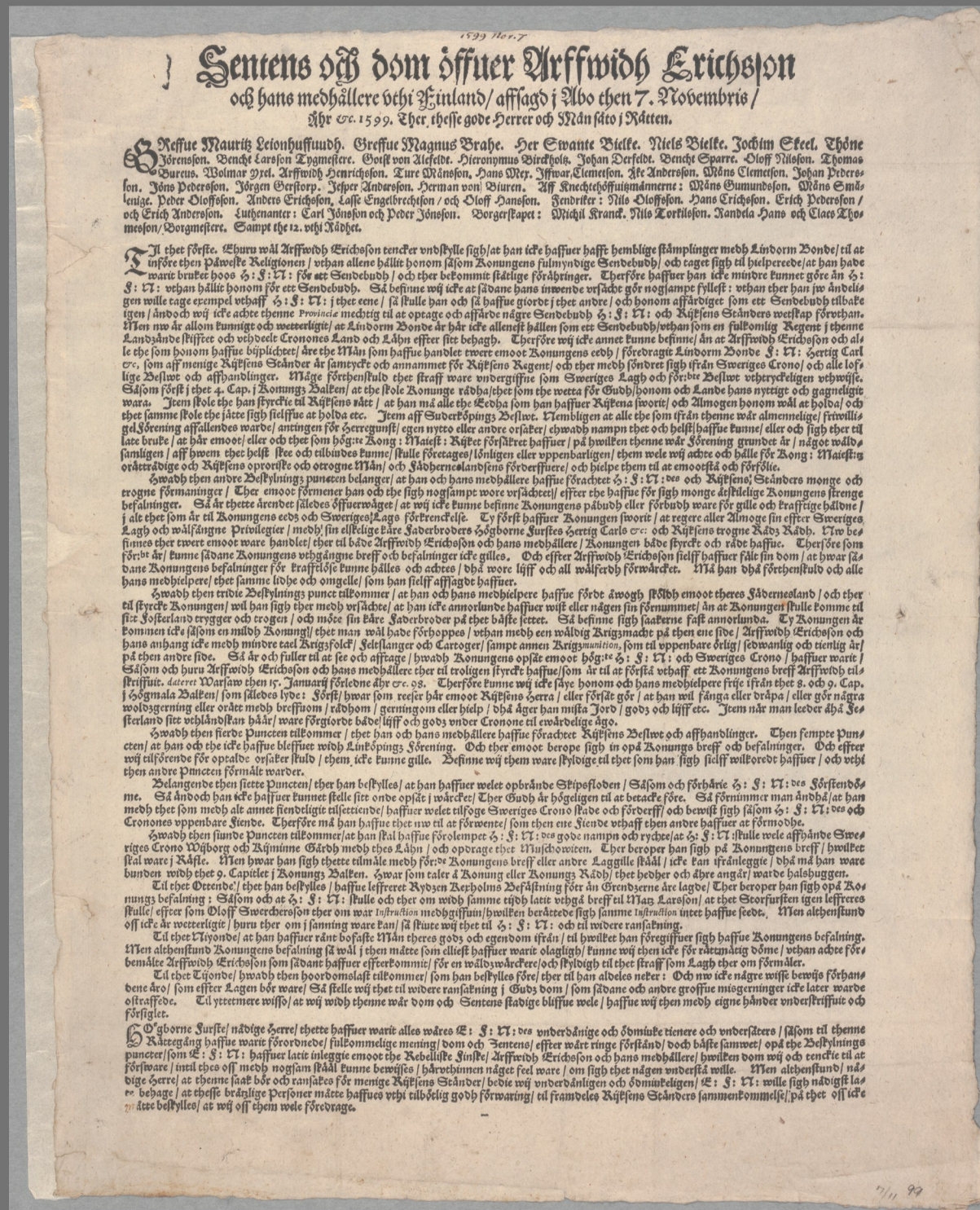

Sentens och dom öffneur Arffwidh Erichsson Erichsson och hans medhållere ...

SOT // Utbrutna ligg. fol. extra stort format / Kungl. förordningar

Tillkomstår 1599
Digitaliserad år 2016

National Library
of Sweden

Sentens och dom öfver Arffwidh Erichson

och hans medhällere vthi Finland/ affsagd i Albo then 7. Novembris /

Ahr 1599. Ther thesse gode Herrer och Män säto i Rätten.

Breffue Mauritz Leionhuffuudh. Grefue Magnus Brahe. Her Swante Bielke. Niels Bielke. Jochim Steel. Thone Jörensön. Bencht Larsson Engmestere. Gouff von Alefeldt. Hieronymus Birchholz. Johan Derfeldt. Bencht Sparre. Oloff Nilsson. Thomas Burens. Wolmar Grel. Arffwidh Henrichson. Ture Wänsson. Hans Mex. Jffwar. Clementson. Åke Andersson. Wäns Clementson. Johan Pedersson. Jöns Pedersson. Jörgen Gerstorp. Jesper Andersson. Herman von Biuren. Aff Knechtchöffuimännerne: Wäns Gumundsson. Wäns Smälénige. Peder Oloffsson. Anders Erichson. Lasse Engelbrechtson / och Oloff Hansson. Sendritter: Nils Oloffsson. Hans Erichson. Erich Pedersson / och Erich Andersson. Luthenanter: Carl Jönsön och Peder Jönsön. Borgerkapet: Michil Kranck. Nils Tortilsson. Randela Hans och Claes Thomeson/ Borgmestere. Sampt the 12. vthi Rådhet.

In thet förste. Thuru wäl Arffwidh Erichson tencker vndstulle sigh/ at han icke haffuer hafft hemblige stämplinger medh Lindorm Bonde/ til at införe then Påwelle Religionen / vthan allene hållit honom såsom Konungens fulmündige Sendebudh/ och taget sigh til hielpereede/ at han hade warit bruket hoos **S: S: N:** för ett Sendebudh / och ther bekommit ståtliche föråbring. Therföre haffuer han icke mindre kunnet göre än **S: S: N:** vthan hållit honom för ett Sendebudh. Så besinne wij icke at sådane hans inuende vrsäckt gör noglampet fyllest: vthan ther han ju ändeligen wille tage exempel vthaff **S: S: N:** i thet ene / så skulle han och så haffue giordt i thet andre / och honom affårdiget som ett Sendebudh tillbaka igen / ändoch wij icke achte thenne *Provincia* mechtig til at optage och affårde någre Sendebudh **S: S: N:** och Riktsens Ständers wetenskap förvthan. Men nu är allom kunnigt och weterligt/ at Lindorm Bonde är här icke allenest hållen som ett Sendebudh/vthan som en fullkomlig Regent i thenne Landzände stiftet och vthdeelt Cronones Land och Låhn effter sitt behagh. Therföre wij icke annet kunne besinne/ än at Arffwidh Erichson och alle the som honom haffue bjuplighet/ äre the Män som haffue handlet twert emoot Konungens eedh / föredragit Lindorm Bonde **S: N:** Hertig Carl etc. som aff menige Riktsens Ständer är samtyckt och annammet för Riktsens Regent/ och ther medh söndret sigh ifrån Sweriges Crono/ och alle loslige Beslwt och affhandlingar. Någe förthen skuld thet straff ware vndergiftne som Sweriges Lagh och för:bt Beslwt vthtryckeligen vthwisse. Såsom först i thet 4. Cap. i Konungz Balken/ at the skole Konunge rådha/ thet som the wetta för Gudh/honom och Lande hans nyttigt och gagneligit wara. Item skole the han styrcke til Riktsens rätt / at han må alle the Ledha som han haffuer Rikena sworit/ och Almogen honom wäl at holda/ och thet samme skole the jätte sigh sielffue at holda etc. Item aff Sudertöpingz Beslwt. Nembligen at alle the som ifrån thenne wär almennelige/ frivillig gel förening affallendes warde/ antingen för herregunst/ egen nytto eller andre orsaker/ ehwadn namn thet och helst haffue kunne/ eller och sigh ther til late bruke / at här emoot/ eller och thet som hög:re Kong: Maieft: Riket försätrat haffuer / på hwilken thenne wär förening grundet är / något waldsamligen / aff hwem thet helst skee och tilbindes kunne/ skulle företages/ lönligen eller vppenbarligen/ them wele wij achte och hälle för Kong: Maieft: orättrådige och Riktsens oproriske och otrogne Män/ och Sådhermeslandens förderffuere/ och hielpo them til at emootstå och försölle.

Swadh then andre Beskylnings puncten belanger/ at han och hans medhällere haffue förachtet **S: S: N:** des och Riktsens/ Ständers monge och trogne förmaninger / Ther emoot förmenar han och the sigh nogsampt wore vrsäccket/ effter the haffue för sigh monge åstulelige Konungens strenge befallningar. Så är thette ärendet således öfuerwåget / at wij icke kunne besinne Konungens påbudh eller förbudh ware för gulle och krafftige håldne / i alt thet som är til Konungens eeds och Sweriges/ Lags förkrencelse. Ty först haffuer Konungen sworit / at regere aller Almoge sin effter Sweriges Lagh och wälsångne Privilegier / medh/ sin elskelige Käre Saderbroders Höghorne Surstes Hertig Carls etc. och Riktsens trogne Råd: Råd. Nu besinnes ther twert emoot ware handlet/ ther til både Arffwidh Erichson och hans medhällere / Konungen både styrckt och rådt haffue. Therföre som för:bt är/ kunne sådane Konungens vthgångne breff och befallningar icke gilles. Och effter Arffwidh Erichson sielff haffuer såle sin dom / at hwar sådane Konungens befallningar för krafftlöse kunne hålles och achtes / dhå wore löff och all wälserdh förwårcket. Må han dhå förthen skuld och alle hans medhielpere/ thet samme lidhe och omgelle/ som han sielff affsagd haffuer.

Swadh then tredje Beskylnings punct tillkommer / at han och hans medhielpere haffue fördt åwogh skuld emoot theres Sådernesland / och ther til styrcke Konungen/ wil han sigh ther medh vrsäccte/ at han icke annorlunde haffuer wist eller någen sin förnummet/ än at Konungen skulle komme til sitt Josterland trygger och trogen / och möte sin Käre Saderbroder på thet bästa settet. Så besinne sigh saakterne fast annorlunda. Ty Konungen är kommen icke såsom en mildh Konung/ thet man wäl hade förhoppes / vthan medh een wåldig Krigsmacht på then ene side / Arffwidh Erichson och hans anhang icke medh mindre tael Krigzfolk/ Seltslanger och Cartoger/ sampt annen Krigzmunition. som til vppenbare örlig/ sedwanlig och tienlig är/ på then andre side. Så är och fuller til at see och afftage / hwadh Konungens opstätt emoot hög:re **S: S: N:** / och Sweriges Crono / haffuer warit / Såsom och huru Arffwidh Erichson och hans medhällere ther til troligen styrckt haffue/ som är til at förstå vthaff ett Konungens breff Arffwidh til/ skriffuit. dateret Warsaw then 15. Januarij förledne år 1598. Therföre kunne wij icke säye honom och hans medhielpere frige ifrån thet 8. och 9. Cap. i Högmala Balken/ som således lyde: Sörst/ hwar som reeser här emoot Riktsens herra / eller försät gör / at han wil fånga eller dråpa / eller gör några woldzgerning eller orätt medh bressuom / rådhom / gerningom eller hielp / dhå åger han mista Jord / godz och löff etc. Item när man leeder åhå Sesterland sitt vthlåndskan håår / ware förgiordt både löff och godz vnder Cronone til ewårdelige ågo.

Swadh then fjerde Puncten tillkommer / thet han och hans medhällere haffue förachtet Riktsens Beslwt och affhandlingar. Then fempte Puncten/ at han och the icke haffue bleffuet widh Lindöpingz förening. Och ther emoot berope sigh in opå Konungz breff och befallningar. Och effter wij tilförende för optalde orsaker skuld / them icke kunne gille. Besinne wij them ware skyldige til thet som han sigh sielff wilkoret haffuer / och vthi then andre Puncten förmålt warder.

Belangende then siette Puncten/ ther han bestylles/ at han haffuer welet opbrånde Skipsfloden / Såsom och förhårie **S: S: N:** des förstendda me. Så ändoch han icke haffuer kunnet stelle sitt onde opstätt i wårcket/ Ther Gudh är högeligen til at betacke före. Så förnummer man ändhå/ at han medh thet som medh alt annet fiendeligit tilsettende/ haffuer welet tilfoge Sweriges Crono skade och förderff/ och bewist sigh såsom **S: S: N:** des och Cronones vppenbare Siende. Therföre må han haffue thet nu til at förwente/ som then ene Siende vthaff then andre haffuer at förmodhe.

Swadh then siunde Puncten tillkommer/ at han skal haffue förolempet **S: S: N:** des gode namn och ryckte/ at **S: S: N:** skulle wele affhånde Sweriges Crono Wåborg och Råminne Gårdh medh thes Låhn / och opdrage thet Muschowiten. Ther beroper han sigh på Konungens breff / hwilket skal ware i Råfle. Men hwar han sigh thette tilmåle medh för:de Konungens breff eller andre Laggille skåål / icke kan ifranleggje / dhå må han ware bunden widh thet 9. Capitlet i Konungz Balken. Swar som talar å Konung eller Konungz Råd/ thet hedher och åhre angår/ warde halshuggen.

Til thet Ottende/ thet han bestylles / haffue leffreret Rydzen Berholms Befästning för an Grendzerne åre lagde/ Ther beroper han sigh opå Konungz befallning / Såsom och at **S: S: N:** skulle och thet om widh samme tidh latit vthgå breff til Maz Larsson/ at thet Storfursten igen leffreret skulle/ effter som Oloff Swerchersson ther om war Instruktion medh giffuim/ hwilken berättede sigh samme Instruktion intet haffue seedt. Men althenstund off icke är weterligt / huru ther om i sanning ware kan/ så sküte wij thet til **S: S: N:** och til widere ransäkning.

Til thet Nionde/ at han haffuer rånt bofaste Män theres gods och egendom ifrån / til hwilket han föregiffuer sigh haffue Konungens befallning. Men althenstund Konungens befallning så wäl i then måtte som elliest haffuer warit olagligh/ kunne wij then icke för rättmätig döme / vthan achte för bemålte Arffwidh Erichson som sådant haffuer effterkommit/ för en waldz wårckere/ och skyldigh til thet straff som Lagh ther om förmåler.

Til thet Tionde/ hwadh then hoordomslast tillkommer/ som han bestylles före/ ther til han aldeles netter: Och nu icke någre wisse bewijs förhandene åro/ som effter Lagen bör ware/ Så stelle wij thet til widere ransäkning i Gudz dom / som sådane och andre grossue misgerninger icke later warde ostraffede. Til yttetmere wisso/ at wij widh thenne wår dom och Sentens stadige bliffue wele / haffue wij then medh eigne hånnder vnderskriffuit och förfiglet.

Gögborne Surste/ nådige herre/ thette haffuer warit alles wåres **S: S: N:** des vnderdånige och ödmuicke tienere och vnderfåters / såsom til thenne Rättegång haffue warit förordnede/ fullkommelige mening/ dom och Sentens/ effter wårt ringe förstånd/ doch bästa samwet/ opå the Beskylnings puncter/ som **S: S: N:** haffuer latit inleggje emoot the Rebeliske Jinstel/ Arffwidh Erichson och hans medhällere/ hwilken dom wij och tenckie til at försware / intil thes off medh nogsam skåål kunne bewijfes / hånvthimmen någet seel ware / om sigh thet någen vnderstå wille. Men althenstund/ nådige herre/ at thenne saak bör och ransakes för menige Riktsens Ständer/ bedie wij vnderdånigen och ödmuickeligen/ **S: S: N:** wille sigh nådigst låre behage / at thesse bråzlige Personer måtte haffues vthi tilbøelig godh förwaring/ til framdeles Riktsens Ständers sammentommelse/ på thet off icke må icke bestylles/ at wij off them wele föredrage.

Scientia de bono et malo

Christophorus Scribans

... in nomine domini Amen ...

... de bono et malo ...

... de bono et malo ...

... de bono et malo ...